

Centre of Languages and Cultures of National Minorities,
University of Presov
Municipal Institution «Transcarpathian Institute of Postgraduate
Pedagogical Education» of the Transcarpathian Regional Council
Center for Anthropological Research

Continuous Education: current narratives.
Collection of works

Неперервна освіта: актуальні дискурси
Збірник праць

Presov – Uzhhorod
2025

CONTENT – ЗМІСТ

Introduction – Вступ	... 13
<i>Mykhailo Basarab</i> Development of teacher competencies in the continuing education system	
<i>Михайло Басараб</i> Розвиток компетентностей учителя у системі неперервної освіти	... 15
<i>Michal Cirner</i> Slovak–Ukrainian cross-border cooperation and border studies in pedagogical practice: insights from long-term research and teaching with a focus on public administration	
<i>Міхал Цірнер</i> Словаксько-українська транскордонна співпраця та прикордонні дослідження в педагогічній практиці: висновки з тривалих досліджень та викладання з акцентом на публічне адміністрування	... 29
<i>Alexander Duleba</i> Will Ukraine become a member of the EU in 2030? Possible scenarios	
<i>Олександр Дулеба</i> Чи стане Україна членом ЄС у 2030 році? Можливі сценарії	... 41

Mária Jaskóné Gácsi

Fostering community competence in pre-school ways of teaching children with special educational needs to adopt a positive attitude

Марія Яшконе Гачі

Розвиток соціальних компетенцій у дошкільному віці – можливості виховання позитивного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами ... 87

Borys Kachur, Myroslava Kachur

Communicative competence as a premise for an effective professional activity of the head of a preschool educational institution

Борис Качур, Мирослава Качур

Комунікативна компетентність як передумова ефективної професійної діяльності керівника закладу дошкільної освіти ... 99

Vasyl Khiminets

Features of management of the professional development of teachers in the conditions of education reform and martial status

Василь Химинець

Особливості управління професійним розвитком педагогів в умовах реформи освіти та воєнного стану ... 113

Lidia Khodanych

Problems of using literary heritage in the educational process (on the example of the novel by the Czech writer Jan Drozd “The Long Night”)

Лідія Ходанич

Проблеми використання літературної спадщини в освітньому процесі (на прикладі роману чеського письменника Яна Дрозда «Довга ніч») ... 138

- Oleksandr Kocherha, Yuriy Cherpak, Svitlana Paziuk*
 Peculiarities of organizing motor activity of primary school students
Олександр Кочерга, Юрій Черпак, Світлана Пазюк
 Особливості організації рухової діяльності учнів початкових
 класів ... 153
- Svitlana Konovets*
 Basic principles of improvement in personal communications
Світлана Коновець
 Особливості виховання ціннісно орієнтованого спілкування
 засобами креативності ... 176
- Nataliya Maradyk*
 Cross-Border Cooperation within the Slovak–Ukrainian
 Border Regions
Наталія Марадик
 Транскордонна співпраця в словацько-українських
 прикордонних регіонах ... 212
- Alexander Mušinka*
 Mykola Mushynka and his cooperation with museums: sources,
 institutions and cultural memory
Олександр Мушинка
 Микола Мушинка та його співпраця з музеями: джерела,
 інституції та культурна пам'ять ... 229

Ilya Pakhomov

Meaningful orientations of students in vocational
(vocational-technical) education

Ілля Пахомов

Смисложиттєві орієнтації здобувачів професійної (професійно-
технічної) освіти

... 239

Pavol Pekarčík

A few notes from frontline education

Павло Пекарчик

Кілька нотаток з фронтової освіти

... 254

Olena Poliakova, Olga Polyakova

Self-education as a factor in the development of primary school
teachers' professional competence

Олена Полякова, Ольга Полякова

Самоосвіта як чинник розвитку професійної компетентності
вчителя початкових класів

... 272

Nataliia Rebryk

Mykola Hrytsak – scientist, writer, teacher

Наталія Ребрик

Микола Грицак – науковець, письменник, педагог

... 285

Nataliia Rebryk, Oksana Ivats

Formation of national self-awareness in the discourse of literary
regional studies: a problem to be solved

Наталія Ребрик, Оксана Іваць

Формування національної самосвідомості в дискурсі
літературного краєзнавства: проблема до вирішення

... 308

Hanna Reho

Volodymyr Ladyzhets' writing in the work of preschool
educational institutions

Ганна Реґо

Творчість Володимира Ладижця у роботі закладів
дошкільної освіти

... 327

Viktoriia Sichka

Psychological support for the trajectory of a teacher's professional
development

Вікторія Січка

Психологічний супровід траєкторії професійного розвитку
педагога

... 343

Olena Utesova, Olga Zan

Peculiarities of prognostic activity in junior schoolchildren with
intellectual disabilities

Олена Утьосова, Ольга Зан

Особливості прогностичної діяльності у молодших школярів
з інтелектуальними порушеннями

... 358

Michal Šmigel' – Alexander Mušinka

The process of resettlement (optation) of Rusyns and Ukrainians
to the Soviet Union after World War II

Міхал Шмігель – Олександр Мушинка

Процес переселення (оптації) русинів українців до
Радянського Союзу після Другої світової війни

... 372

Yuliya Volynets, Nadiia Stadnik

Formation of professional competence in future educators:
challenges and experience

Юлія Волинець, Надія Стаднік

Формування професійних умінь майбутніх вихователів
закладів дошкільної освіти у фаховій підготовці: виклики
та досвід

... 392

Larysa Zdanevych, Leonida Pisotska, Olha Furman

Training of students of the faculty of preschool education and
psychology to work with children with special educational
needs: from work experience

Лариса Зданевич, Леоніда Пісоцька, Ольга Фурман

Підготовка здобувачів освіти факультету дошкільної освіти
та психології до роботи з дітьми з особливими освітніми
потребами: з досвіду роботи

... 405

Олександр Кочерга,

*доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук
ORCID ID: 0009-0008-1134-450X*

Юрій Черпак,

*доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук
ORCID ID: 0000-0002-7511-1237*

Світлана Пазюк,

*методист кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
ORCID ID: 0000-0003-0103-2197*

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

***Анотація.** У статті показано місце фізичної активності в житті людини, з'ясовано шкідливий вплив малорухливої діяльності на здоров'я дітей, зокрема учнів початкових класів. Результатами досліджень учених доведено безпосередній зв'язок між здоров'ям і активною руховою діяльністю людей, указано на негативний вплив нестачі рухової активності, що веде до послаблення органів. Зазначено важливість спільної*

діяльності батьків, класоводів, учителів фізичної культури щодо формування психомоторної активності дитини як вагомого фактору розвитку її тіла і психіки. Метою статті є означення психолого-педагогічних шляхів організації рухової діяльності учнів початкової школи через залучення потенціалу психомоторних природних задатків дитини. Методи дослідження: аналіз наукових публікацій та методичних джерел з теми дослідження, спостереження, опитування вчителів, стандартизоване інтерв'ю та інтерпретація його результатів, узагальнення. Наукова новизна. Визначено сутність процесу організації рухової активності учнів початкової школи в умовах реалізації завдань розбудови Нової української школи. Запропоновано рекомендації щодо ефективного процесу організації рухової діяльності учнів початкової школи як спільної взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Висновки. Ефективна організація процесу рухової діяльності учнів початкової школи в освітньому процесі не залежно від освітнього предмета може суттєво змінити ставлення дитини до власного здоров'я через формування у неї стійкого бажання до рухової діяльності як важливої необхідності. Але уявлення педагогів і батьків про рухову діяльність тільки зосереджені на уроках фізичної культури, в той час як решту освітнього процесу залишаються поза полем розуміння важливості рухової діяльності для успішного розвитку молодших школярів. Подолати це можливо за умови переосмислення значення рухової активності як провідного фактору для успішного розвитку дитини на тлі тотального зменшення її рухової діяльності і збільшення негативних явищ гіподинамії на фоні зростання загроз ожиріння.

Ключові слова: здоров'я, рухова активність, психомоторика, психофізіологія, фізична культура.

Вступ. Ефективна організація процесу рухової діяльності учнів початкової школи в освітньому процесі незалежно від освітнього предмета може суттєво змінити ставлення дитини до власного здоров'я через

формування у неї стійкого свідомого ставлення до рухової діяльності як важливої необхідності. Але уявлення педагогів і батьків про рухову діяльність зосереджені тільки на уроках фізичної культури, у той же час решта освітнього процесу залишається поза полем розуміння важливості рухової діяльності для успішного розвитку молодших школярів. Подолати це можливо за умови переосмислення значення рухової активності дитини та тотального зменшення її рухової діяльності і збільшення негативних явищ гіподинамії на тлі зростання загроз зайвої ваги і навіть ожиріння.

Проблеми щодо здоров'я людини, його відтворення, формування, споживання і відновлення завжди були і є актуальними сьогодні як ніколи. Уже давно емпірично встановлено: попередити хворобу легше, ніж її лікувати. Тому для зміцнення здоров'я застосовували фізичні вправи, які посідали провідне місце для відновлення психофізіологічного стану людини. Пізніше їх почали використовувати для лікування захворювань також [5, с. 20–25]. Фізичними вправами користувалися для стимуляції здоров'я як здорових, так і хворих людей. Гіппократ, давньогрецький лікар та філософ, стверджував, що лікарські препарати можна приймати, але тільки поряд із фізичними вправами, дієтою, масажем і водними процедурами, перський лікар і мислитель Абу Алі Ібн Сіна «Авіценна» вказував на негативний вплив нестачі рухової активності, що веде до послаблення діяльності органів: «Той, хто покинув займатися фізичними вправами, часто чахне, бо сила його органів слабне внаслідок відмови від рухів» [5, с.20–25].

Рухова діяльність дитини досліджується різними науковцями. У роботах Е. С. Вільчковського розглянуто особливості становлення психомоторної діяльності дошкільного віку та її подальший розвиток у молодшому шкільному віці [1], Гозак С. В. – проведено дослідження щодо особливостей функціонального стану при здійсненні рухової активності дитиною [3], Дубогай О. Д. – запропоновано комплексний супровід розвитку психомоторних дій дитини педагогами за допомогою відповідних педагогічних технологій [8, с. 148-296], В.В. Клименка –

представлено етапи зародження, розвитку та становлення психомоторної сфери людини [10], Н. В. Москаленко – розроблено методичний супровід педагогами фізичного розвитку учнів початкової школи як цілісного бачення підтримки та вдосконалення тіла дитини [14]. Підбиваючи підсумок означених вище досліджень, можна зробити загальний висновок: рухова діяльність учнів початкової школи розглядається як один із головних і потужних «інструментів» фізичного та психічного розвитку учнів початкової школи зокрема і людини в цілому. Дослідження підтверджують провідну важливість психомоторного розвитку дитини як головного шляху для розбудови психофізіологічних механізмів її тіла. Саме рухова діяльність людини є початковою причиною для досягнення нею гармонійного розвитку та розбудови фізичної і психічної сфер організму. Тобто інтелектуальна сфера вибудовується через рухову діяльність людини і саме рух породжує думку та пізнавальну діяльність.

Початкова освіта в концепції Нової української школи розглядається як базис для входження дітей у сучасний світ через усвідомлення власної Я-концепції: уявлень про себе, усвідомлення своїх фізичних, інтелектуальних природних властивостей, самооцінку, суб'єктивне сприйняття, що характеризує вплив на власну особистість зовнішніх факторів. Саме через цю призму формується відповідне бачення цінності фізичного і психічного здоров'я дитини. Підґрунтям для цього є державна політика України, яка задекларована через низку законодавчих актів: «Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року», «Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2025 року», «Модель здорової школи – складова програми Президента «Здорова Україна», розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2023–2024 роки щодо реалізації другого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року».

Виклад основного матеріалу. Час великих потрясінь і соціальних

змін впливає на психологічний та фізичний стан людини. Вік людини має свої особливості в сегменті переживання складних часів війни. Певне оціпеніння, сповивання, уповільнення в діях дітей спровоковані невпевненістю, страхом, відсутністю реальної безпеки, переживаннями дорослих. Тривалий період користування благами «диджиталізації» теж доклав певного негативного відбитку на спосіб проживання вільного часу дитиною, сповиваючи її психомоторну активність, спонукаючи та заохочуючи її до малорухомості.

Вчений педагог О. В. Онопрієнко вказує, що «негативний вплив надмірної «диджиталізації» в учнів початкової школи зокрема:

- може призвести до залежності дитини від гаджетів через часте та неконтрольоване дорослими їхнього використання;
- школярі можуть втрачати інтерес до реального навчання, до звичайних дитячих ігор, до спілкування з однолітками тощо;
- тривале перебування перед екранами спричиняє проблеми зі здоров'ям, такими, як погіршення зору, головні болі, проблеми з поставою та зниження фізичної активності;
- соціальна й емоційна сфери стають вразливішими: загальмовується або ж блокується розвиток соціальних навичок: співпраці, комунікації, емпатії» [16].

На сьогодні це є однією з потужних причин, які нівелюють зусилля щодо формування у дитини потреб до психомоторної гігієни з метою збереження здоров'я як усвідомленої, а не спонтанної потреби дитини (до речі, це не є виключенням і для дорослих, які не надихають дитину до здорового способу життя). Крім вище зазначених факторів є, які цілком залежні від людського фактору обставини, як то розуміння важливості культури (лат. cultura – «обробіток», «обробляти») тіла людини. Наші дослідження свідчать, що питання рухової активності учнів початкової школи не входять до пріоритетних завдань у педагогів і це є не їх провина, а брак їх обізнаності та недостатній рівень сформова-

ності їх «смакових уподобань» щодо необхідності фізичної культури. І це не тільки про спортивні заняття, а навіть індивідуальної рухової активності: піших прогулянок, звичайних руханок, фізичних активностей між різними видами діяльності, рухових дій для зміни поз тіла... Із 107 педагогів початкових класів учасників опитування тільки 38 (35,5%) обирають як одну з важливих пріоритетностей із заохочення дітей до оптимального підтримування їх рухової активності.

Цікаво, що питомий розподіл відповідей респондентів показав вікові пріоритети у ставленні до фізичних активностей в педагогів від 20-30 років фізична активність є важливою та щоденно необхідною; 30-40 років фізична активність є помірковано важливою; 40-50 років фізична активність є актуальною, але не настільки важливою; 50 років і далі фізична активність має бути, але за умови дотримання інших пріоритетів. Отримані результати свідчать про актуальність в існуванні потреби педагогів здійснювати фізичні активності, але вони все ще не набули достатньої свідомої системної потреби для освітнього процесу, тому дитина не завжди має можливість їх наслідувати.

Діти, які навчаються в початкових класах, є носіями унікального віку, коли закладаються різноманітні «контури» моделей свідомої поведінки через спрямоване формування корисних звичок зі збереження та догляду за власним здоров'ям та бережного ставлення до збереження потенційних і розвитку базових ресурсів тіла. Вік учнів початкової школи є перехідним періодом від здобутків дошкільного віку до становлення молодшого шкільного віку. Це важливий системоутворюючий «механізм» соціального опанування взаємодії із собою, себе зі світом та соціумом, коли людина активно пізнає свої можливості та здійснює пошук власного місця в навколишньому світі через наповнення культурними надбаннями свого «Я».

Саме тому формування в неї корисних здоров'язбережувальних звичок у цей період її життя є фундаментальним для подальшої реалізації

власних потенціалів у майбутньому, а отже і можливості творчо опанувати будь які виклики та успішно розв'язувати задачі від психомоторних, емоційно-почуттєвих до інтелектуальних. Психофізіологічна «логіка» гармонійної розбудови взаємодії між фізичною та психічними сферами організму дитини, використовуючи енергетичний потенціал психомоторної активності, є системоутворюючою для синтезу всіх систем цілісного організму. Це має своє відображення у відповідному ланцюжку взаємодії та синтезу між різними психофізіологічними системами:

сенсорними → *сенсомоторними* →
перцептивно-моторними → *пізнавальними*

Ось чому так важливо розуміти ці обставини кожному педагогу незалежно від його фахового спрямування. Бо важливим підґрунтям для всіх досягнень учнів є успішна робота з належної підтримки тону су власного тіла, де першу скрипку грає активність м'язового каркасу. Рухова активність є провідною і вирішальною діяльністю для створення успішного старту кожної дитини вже з перших років її життя. Дошкільний і молодший шкільний вік у життєвому психічному розвитку є найважливішими етапами для майбутньої розбудови всіх психофізіологічних систем організму, що дозволяє потужно впливати на можливість активного розвитку: *пізнавальних процесів* дитини (відчуттів, сприймання, мислення, пам'яті, уваги, уяви, мови і мовлення), *емоційних процесів* (емоції, почуття) і *вольових процесів* (волі). У сукупності рухова активність формує ті чи інші *психічні стани* та *базується* на властивостях, одночасно їх розвиваючи.

Рухова активність дитини є не просто візуалізацією роботи її тіла, це складна, злагоджена внутрішня потужна робота всіх психофізіологічних систем організму, в якому рух у своєму найвищому вияві матеріалізації створює умови та спонукає до народження думки. Але це вже «найвищий пілотаж», який народжується, тривалий час дозріває і матеріалізується у словесних формах завдяки активній руховій дальності людини. У перше

десятиліття свого життя дитина буквально «розбудовує» найважливіші свої досягнення (у фізичному, фізіологічному та психічному розвитку) кількісних і якісних змін завдяки безпосередньої активації рухової активності. Тобто «непосидючість», «стрибучість», «бігучість» [11].

На основі емпіричних фактів ученими було встановлено безпосередній зв'язок між здоров'ям і руховою діяльністю. Численні дослідження довели, що чим більше руху, тим більше сили й енергії, менший ризик передчасної смерті. Під час руху в людини задіяні майже всі органи й системи організму: збільшуються частота дихання й скорочення серця, збуджується нервова система, а головне – збільшується навантаження на опорно-рухову систему, що є необхідним для зміцнення м'язів та кісткового скелета. Регулярна фізична активність підвищує шанси прожити довше і здоровіше життя, допомагає захистити від розвитку хвороб серця та судин, високого кров'яного тиску і холестерину, раку, діабету, допомагає керувати своєю вагою, поліпшує інтелектуальні функції людини, попереджує їхнє зниження, що часто трапляється з віком, знижує ризик інсульту [4].

Якщо регулярна фізична активність для організму така корисна, то малорухливий спосіб життя діє зовсім протилежно. Сучасні діти початкової школи недостатньо рухливі, саме тому постає питання, як долати їхню гіподинамію. Гіподинамія – це недостатнє фізичне (силове) навантаження. Відомий австралійський аніматор Данкан Елмс створив ролик щодо наслідків сидячого образу життя. Запропонований відеоматеріал спирається на дослідження серед 200 тисяч осіб. Встановлено, що у тих, хто сидить 11 годин поспіль, ризик смерті зростає на 40%, а спалення жиру в їхньому організмі уповільнюється на 90%, рівень інсуліну падає, а кров'яний тиск, навпаки, росте [4]. На жаль, такі хвороби закладаються в дітей у самому дитинстві через нестачу саме рухової діяльності, коли природа їхнього організму знаходиться на піку рухової активності і потребує від педагогів особливої уваги та підтримки.

Освітній процес початкової школи має містити рухові активності, які дозволяють спрямовувати психомоторну активність для «підзарядки» пізнавальної активності учнів.

Порушення здоров'я, у першу чергу, пов'язані з наслідуванням нездорового способу життя батьків, що призводить до сумної картини: 60% першокласників мають помітні функціональні порушення, 21% мають відставання біологічного віку від паспортного на 2 роки, а 45% нейропсихологічно і фізично не готові до навчання і опанування освітньої програми. Необхідно зазначити, що діти з так званих благополучних сімей мають вищий рівень фізичної і розумової підготовки, ніж їхні однолітки з неблагополучних сімей.

Але здоров'я дітей формує не тільки родина, але й освітній заклад, в якому вони навчаються (а для дітей початкової школи це може бути вирішальним через велику природну довіру до педагога). Їхнє здоров'я залежить від створеного там здоров'язбережувального середовища, в якому діти перебувають понад десять годин щодня, а саме:

- сприятливі умови присутності дитини в освітньому закладі: відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання;
- оптимальну організацію освітнього процесу відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм;
- повноцінний та раціонально організований руховий режим.

Під оптимальною організацією освітнього процесу розуміємо основну освітню одиницю – урок, протягом якого учні знаходяться в статичному стані від 35–40 хвилин. Повноцінний та раціонально організований руховий режим для учнів початкових класів забезпечують вчителі-класоводи і вчителі-предметники з фізичної культури, образотворчого мистецтва, музики тощо. А результативність застосування на уроках рекреативних (відновлювальних) заходів залежить від рівня оздоровчо-виховної майстерності педагога та його обізнаності і розу-

міння важливості психомоторної активності для нормального розвитку учнів. Рухову активність протягом уроку вчитель підтримує завдяки використанню фізкультурних пауз, хвилинок, руханок, які мають розважальний зміст, поступово насичуючи хвилинки «серйозними», «дорослими вправами», що спрямовані на зміцнення м'язової тканини, кісткової системи учнів [7,12]. Велику увагу приділяємо вправам для формування і зміцнення постави дітей. На уроці можна провести 2-3 хвилинки, дивлячись на насиченість робочого матеріалу та спостерігаючи за настроєм учнів.

Кінезіологи вважають, що проблеми з навчанням часто виникають через слабку інтеграцію діяльності правої та лівої півкуль мозку. Рух дозволяє знайти цей баланс, відчувати власне тіло та простір. Для розвитку міжпівкульних зв'язків дуже ефективними є кінезіологічні вправи [2,9].

Ці вправи розвивають міжпівкульні зв'язки, синхронізують роботу півкуль, покращують розумову діяльність, сприяють поліпшенню пам'яті та уваги, полегшують процес читання і письма. Психолог Пол Денісон [6] розробив освітню кінезіологію, де запропонував 26 вправ для стимулювання роботи мозку. Він стверджує, що завдяки простим вправам мозок насичується киснем, у ньому утворюються нові нейронні зв'язки, стабілізується робота лівої і правої півкуль. Це потребує всього 3–5 хвилин на день – і ви швидко досягнете бажаного результату.

За результатами дослідження Харко Т.Є., встановлено, що рівень рухової активності учнів у робочі та вихідні дні різняться. У будні учні більш активні, вони чітко дотримуються обумовленого режиму: рано прокидаються, йдуть на заняття до школи, відвідують різноманітні гуртки та секції, протягом дня виконують різноманітні психомоторні активності. Проте у вихідний день діти можуть дозволити собі довше поспати, нерегламентованого, вільного часу в них стає більше, і рівень рухової активності суттєво знижується (можуть не виходити на двір, не виконувати режимні моменти, нехтують ранішньою гімнастикою) [22, с. 48].

Аналіз типових програм початкової школи О. Я. Савченко [18; 19] і Р. Б. Шияна [20; 21] для фізичної культури свідчить про формування ціннісного ставлення учнів початкової школи до власного психомоторного розвитку, через набуття відповідних ключових фізкультурних компетентностей, де особливе місце відводиться розвитку стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєвонеобхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму. Зміст програм у частині вивчення предмету «Я досліджую світ» продовжують роботу над розвитком психомоторної активності через формування позитивного ставлення учнів початкової школи до здоров'язбережувальної компетентності та поведінки через набуття навичок здорового способу життя й свідомого ставлення до них.

Обидві програми з предмету «Фізична культура» спрямовують учнів початкової школи на їхнє практичне опанування: базової рухової, ігрової та змагальної діяльності піклуванні про стан здоров'я, безпеку (в програмі Р. Б. Шияна). Отже, організація рухової діяльності вибудована так, що учні опановують не спортивні обов'язкові норми та регламенти фіксованих дій (далі, швидше, більше), а досліджують власні спроможності свого тіла, набуваючи досвіду догляду та плекання його здорового розвитку. Особливістю вікових періодів (дошкільного та молодшого шкільного) учнів початкової школи є підтримування значного інтересу до ігрової діяльності та переходу до навчальної діяльності.

Таким чином, момент цієї трансформації ігрової на навчальну діяльність є важливим для формування у дитини глибинних структур підтримки корисних звичок (серед яких провідне місце посідає рухова активність) і перехід на інший якісний рівень усвідомлення корисних умінь догляду за власним тілом і плекання бережного та уважного ставлення до нього. Важливо пам'ятати всім дорослим цей сенситивний вік (соціальних звичок гігієни тіла і душі) дозволяє сформувати довготри-

валу модель здорового, успішного життя з наснагою, коли можу все, до чого докладаю свої зусилля. Коли кожна спроба важлива, навіть якщо одразу не отримуєш позитивного результату, головне – участь, а не миттєва перемога. Проте кожне особисте досягнення важливе і найбільш цінне, тому воно потребує уваги, підтримки та заохочення від педагогів і батьків. Важливо навчити дитину цінувати свої зміни, порівнюючи її сьогоднішні досягнення з її попередніми. Така динаміка зростання кожної дитини є її індивідуальним шляхом розбудови власної траєкторії здорового способу життя.

Окремо важливо зупинитися та означити «філософію змагань» у Новій українській школі. За НУШ змагання – це не просто подолання опору інших, це подолання, у першу чергу, власного опору в собі. Головний суперник – не інший, кого ти маєш перемогти, а ти сам зі своїми здобутками на даний момент часу. І головна суть змагання полягає у подоланні власних обмежень і розширенні своїх спроможностей до більш ефективних дій, коли останні потребують менших зусиль, бо стають досконалішими і гармонічнішими, а отже, менших енергозатрат, що дозволяє вивільнити додаткову енергію для розвитку власних творчих дій.

Розумна організація рухової діяльності дитини має спиратися на «закони фізичного вдосконалення», узагальнені видатним українським лікарем і педагогом В. В. Крамаренком [13]. Серед них *морфологічний* (кожен орган настільки досконалий, що у змозі виявити найбільшу життєдіяльність); *фізіологічний* (життєдіяльність кожного органу збільшується, і він змінюється за умови системного і поступового наростання збудження його, а фізичні втрати компенсуються); *біологічний* (всі органи можуть досягти найвищої досконалості за умови, що це відбувається природним шляхом); *ідеологічний* (лише гармонійний розвиток усіх систем організму виявляє найбільшу життєздатність, найменшу витрату енергії і, таким чином, здатен досягати фізичного і психічного вдосконалення); *естетичний* (максимальна різноманітність фізичної і

психічної життєдіяльності організму дозволяє досягти найвищої гармонії кожному органу тіла); *телеологічний* (органи і тіло розвивають до певних меж закладених генетично, тому перехід цих меж веде до регресивних перетворень).

Закони фізичного вдосконалення мають враховуватися педагогами при організації рухової діяльності учнів початкових класів. Їх синергетичне узгодження та підсилення між собою допоможе краще розвивати позитивну мотивацію учнів до занять фізичної культури.

Логіка філософії Нової української школи в початковій освіті [15, 17, 23] пропонує педагогам зосередити свої зусилля при практичному втіленні освітнього процесу, враховувати принципи безпечності, доступності, емпатії, гендерності, дитиноцентризму. Саме тому ми бачимо певну логічну послідовність у діях учителя для реалізації завдань з організації рухової діяльності учнів початкових класів.

1. Важливо пропонувати учням види діяльності в межах їхніх природних бажань, коли період їхніх дій поступово трансформується від ігрових до навчальних.

2. Необхідно орієнтуватися, у першу чергу, на оздоровчі, зміцнюючі, профілактичні вправи, які спрямовують позитивні емоції дитини і дозволяють формувати активне ставлення до психомоторної діяльності.

3. Визначально те, що психомоторна активність дитини це не тільки розвиток тіла, але і потужний фактор розбудови інтелектуального зростання та формування особистісних якостей.

4. Ефективною методикою розбудови системи рухової діяльності є щоденні рутинні завдання психомоторного характеру, які супроводжують освітній процес.

5. Значущім фактором для успішної організації рухової активності учнів початкової школи є дотримання усвідомлених правил. Логіка їхнього створення має дотримуватися низки важливих факторів [24]:

- Їх має бути не більше 7 ± 2 .
- Кожне правило має формулюватися чітко (4-7 слів) і не містити частку «НЕ».
- Обов'язково обговорюйте з дітьми кожен етап дотримання правил.
- Показуйте їхню значущість і необхідність, демонструйте повагу до дотримання.
- Пояснюйте, що правила це спільна домовленість, яка може бути скоригована за умови нагальних потреб у результаті обговорення.

Сучасне освітнє завдання психомоторного плану має врахувати три моменти: стан здоров'я дитини, природовідповідність (індивідуальних, спадкових фізичних можливостей, вікових особливостей), фізіологічні конституції людини.

Висновки.

1. Організація рухової активності учнів початкової школи має бути спрямована на: оздоровчі, профілактичні, виховні, розвивальні, навчальні дії.

2. Період навчання дитини в початковій школі є визначальним етапом для формування її уподобань щодо рухової діяльності.

3. Елемент змагальності першочергово бажано, щоб усвідомлювався учнями початкової школи як важливий шлях для можливого власного вдосконалення і роботи над собою.

4. Успішна організація рухової діяльності – це не тільки професійний обов'язок початкової школи, це – спільна, тривала, системна робота батьків, учителів і дітей.

5. Системне заохочення, підтримка, супровід, позитивне тло психомоторної активності дітей формує їхні прагнення цим займатися не як чимось вимушеним, а як бажаною, приємною дією, яка дозволяє отримати навчальне задоволення, а отже, зміцнює прагнення до щоденного самовдосконалення своїх психомоторних умінь відповідно до власних потреб.

P. S! Френсіс Бекон, англійський філософ пропагував активність і оп-

тимізм: «Не залишай без уваги жодної пригоди з твоїм тілом і з'ясовуй думку про нього. Коли хворієш, звертай увагу на здоров'я, коли здоровий – на свою активність. Уникай заздрості, страхів, прихованого гніву, тонкого і плутаного самоаналізу, надмірних радощів і веселощів, нерозділеної печалі. Плекай надію, відчувай краще спокійну веселість, ніж буйну радість, прагни краще різноманітності розваг, аніж їхньої надмірності; зазнавай здивувань і захоплення від знайомства з новиною» [5, с.20–25].

Література та джерельна база

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навчальний посібник для студ. дошкільних факультетів вищ. пед. навч. закладів / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок; МОНУ. 3-тє вид., стер. Суми: Університетська книга, 2017. 428 с.
2. Гімнастика мозку. Нейрогімнастика. Освітня кінезіологія. Блог Людмили Нагорної, вчителя біології лицєю ім. В. Симоненка. Львів https://nagorna65.blogspot.com/2020/03/blog-post_10.html (дата доступу 19 вересня 2024 року).
3. Гозак С. В. Особливості функціонального стану організму школярів в залежності від організації фізичного виховання / С. В. Гозак, О. Т. Єлізарова, І. О. Калиниченко // Довкілля і здоров'я. 2012. № 1. С. 60–64. <https://surl.li/clpaqb> (дата доступу 19 жовтня 2024 року).
4. Гоупвелл Люк. Однохвилинне пояснення того, чому сидіти шкідливо для здоров'я <https://gizmodo.com/a-one-minute-explanation-of-why-sitting-is-bad-for-your-1703811872> (дата доступу 19 вересня 2024 року).
5. Грибан В. Г. Валеологія [текст]: підручник. 2-ге вид., 2012. 342 с. https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/597170/mod_resource/content/1/sk774331.pdf (дата доступу 12 жовтня 2024 року).
6. Dennison Paul, and Gail Dennison. Brain Gym. 1989. Ventura, Calif.:

Educational Kinesthetics.

7. Дослідники – дослідницькі роботи і проєкти дітей України. Internet-компанія «Обучонок»: сайт «Дослідники» <https://doslidnyky.com/node/856>
8. Дубогай О. Д. Навчання в русі. Здоров'язбережувальні педагогічні навчальні технології для дошкільнят та учнів [Текст]: навч. посіб. [для студентів вищ. закл., вихователів дошкільн. навч. закл., учителів фіз. культури, методистів, батьків] / Олександра Дмитрівна Дубогай, Анатолій Васильович Цьось. Луцьк: Вежа-Друк, 201-7. 324 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12797/5/Learning_motion.pdf (дата доступу 21 жовтня 2024 року).
9. Кінезіологічні вправи для розвитку розумових здібностей. <http://hvrku.ks.ua/?p=8358> (дата доступу 8 жовтня 2024 року).
10. Клименко В. В. Психологія спорту: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2006. 432 с.
11. Кочерга О. В. Чутливість психофізіологічних систем та їх вплив на навчання учнів // Початкова школа (3), 2017. с. 1–4. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19088/> (дата доступу 13 листопада 2024 року).
12. Кочерга О. В. Рухова активність і письмо як фактори розвитку чутливості психофізіологічних механізмів учнів // Методичні діалоги (10), 2014. С. 52-55. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/8114/> (дата доступу 20 жовтня 2024 року).
13. Крамаренко В. К. Шлях до фізичного удосконалення // Краса і сила. 1913. № 2. С. 1–3.
14. Москаленко Н. В. Фізичне виховання молодших школярів: [монографія]. Дніпропетровськ: Інновація, 2014. 375 с.
15. А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури в 1-4 класах закладів загальної середньої освіти. Навчально-методичний посібник. К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

16. Онопрієнко О. Диджиталізація в початковій школі: друг чи ворог? [https:// nus.org.ua/2024/07/22/dydzhytalizatsiya-v-pochatkovij-shkoli-drug-chy-vorog/](https://nus.org.ua/2024/07/22/dydzhytalizatsiya-v-pochatkovij-shkoli-drug-chy-vorog/) (дата доступу 13 листопада 2024 року).
17. Практичні рекомендації щодо організації рухової активності учнів інклюзивних класів початкової школи / Укл.: О. В. Бавольська, К. О. Пінюгіна. Миколаїв: ОШПО, 2019. 64 с.
18. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (дата доступу 20 жовтня 2024 року).
19. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (дата доступу 20 жовтня 2024 року).
20. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programidlya-1-4-klasiv> (дата доступу 20 жовтня 2024 року).
21. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (дата доступу 20 жовтня 2024 року).
22. Харко Т. Є. Самооцінка здоров'я школярів та стан їх рухової активності в умовах сучасних викликів навчання: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра: спец. 014 – середня освіта (біологія та здоров'я людини) / наук. керівник О. Р. Дмитроца; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2023. 80 с. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23871/1/kharko_2023.pdf (дата доступу 16 листопада 2024 року).
23. Черпак Ю. В., Пазюк С. А. Навчання фізичної культури учнів

5-6 класів за програмою Нової української школи. Див.: Пайдея в дзеркалі європоцентричних трансформацій українського культурно-освітнього простору, 16-17 березня 2023 р., Україна. [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46409/1/Y_Cherpak SPaziukPv-DEUKOP_IPO.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46409/1/Y_Cherpak_SPaziukPv-DEUKOP_IPO.pdf) (дата доступу 30 жовтня 2024 року).

24. Черпак Ю. В. Особливості навчання фізичній культурі учнів початкових класів НУШ: виклики та можливості // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Реалізація в дошкільній та початковій освіті принципів демократії: зваженість, обізнаність, досвід», 15 вересня 2022 р. Київ. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43167/1/Y_Cherpak_RvDtPOPDZOD_IPO.pdf (дата доступу 30 жовтня 2024 року).

References

1. Vilchkovskiy E. S. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku: navchalnyi posibnyk dlia stud. doshkilnykh fakultetiv vyshch. ped. navch. zakladiv / E. S. Vilchkovskiy, O. I. Kurok; MONU. 3-tie vyd., ster. Sumy: Universytetska knyha, 2017. 428 s.
2. Himnastyka mozku. Neirohymnastyka. Osvitnia kineziolohiia. Bloh Liudmyly Nahornoi, vchytelia biolohii litseiui im. V. Symonenka. Lviv https://nagorna65.blogspot.com/2020/03/blog-post_10.html (data dostupu 19 veresnia 2024 roku).
3. Hozak S. V. Osoblyvosti funktsionalnoho stanu orhanizmu shkoliariv v zalezhnosti vid orhanizatsii fizychnoho vykhovannia / S. V. Hozak, O. T. Yelizarova, I. O. Kalynychenko // Dovkillia i zdorovia. 2012. № 1. S. 60–64. <https://surl.li/clpaqb> (data dostupu 19 zhovtnia 2024 roku).
4. Houpevell Liuk. Odnokhvylynne poiasnennia toho, chomu sydity shkidlyvo dlia zdorovia <https://gizmodo.com/a-one-minute-explanation-of-why-sitting-is-bad-for-your-1703811872> (data dostupu 19 veresnia 2024 roku).

5. Hryban V. H. Valeolohiia [tekst]: pidruchnyk. 2-he vyd., 2012. 342 s. https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/597170/mod_resource/content/1/sk774331.pdf (data dostupu 12 zhovtnia 2024 roku).
6. Dennison Paul, and Gail Dennison. Brain Gym. 1989. Ventura, Calif.: Educational Kinesthetics.
7. Doslidnyky – doslidnytski roboty i proiektly ditei Ukrainy. Internet-kompaniia «Obuchonok»: sait «Doslidnyky» <https://doslidnyky.com/node/856>
8. Dubohai O. D. Navchannia v rusi. Zdoroviazberezhualni pedahohichni navchalni tekhnolohii dlia doshkilniat ta uchniv [Tekst]: navch. posib. [dlia studentiv vyshch. zakl., vykhovateliv doshkil. navch. zakl., uchyteliv fiz. kultury, metodystiv, batkiv] / Oleksandra Dmytrivna Dubohai, Anatolii Vasylovyeh Tsos. Lutsk: Vezha-Druk, 2017. 324 s. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12797/5/Learning_motion.pdf (data dostupu 21 zhovtnia 2024 roku).
9. Kineziolohichni vpravy dlia rozvytku rozumovykh zdibnostei. <http://hvpku.ks.ua/?p=8358> (data dostupu 8 zhovtnia 2024 roku).
10. Klymenko V. V. Psykholohiia sportu: Navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. K.: MAUP, 2006. 432 s.
11. Kocherha O. V. Chutlyvist psykhofiziolohichnykh system ta yikh vplyv na navchannia uchniv // Pochatkova shkola (3), 2017. s. 1–4. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19088/> (data dostupu 13 lystopada 2024 roku).
12. Kocherha O. V. Rukhova aktyvnist i pysmo yak faktory rozvytku chutlyvosti psykhofiziolohichnykh mekhanizmiv uchniv // Metodychni dialohy (10), 2014. S. 52-55. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/8114/> (data dostupu 20 zhovtnia 2024 roku).
13. Kramarenko V. K. Shliakh do fizychnoho udoskonalennia // Krasa i syla. 1913. № 2. S. 1–3.
14. Moskalenko N. V. Fizychno vykhovannia molodshykh shkoliariv:

- [monohrafiia]. Dnipropetrovsk: Innovatsiia, 2014. 375 s.
15. A. A. Boliak, H. A. Kolomoiets, A. A. Rebryna. Nova ukrainska shkola: metodyka navchannia fizychnoi kultury v 1-4 klasakh zakladiv zahalnoi serednoi osvity. Navchalno-metodychnyi posibnyk. K.: Vydavnychi dim «Osvita», 2021. 160 s.
  16. Onopriienko O. Dydzhitalizatsiia v pochatkovii shkoli: druh chy voroh? <https://nus.org.ua/2024/07/22/dydzhytalizatsiya-v-pochatkovij-shkoli-drug-chy-voroh/> (data dostupu 13 lystopada 2024 roku).
  17. Praktychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii rukhovoi aktyvnosti uchniv inkliuzyvnykh klasiv pochatkovoii shkoly / Ukl.: O. V. Bavolska, K. O. Piniuhina. Mykolaiv: OIPPO, 2019. 64 s.
  18. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom Savchenko O. Ya. 1-2 klas <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (data dostupu 20 zhovtnia 2024 roku).
  19. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom Savchenko O. Ya. 3-4 klas <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (data dostupu 20 zhovtnia 2024 roku).
  20. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom Shyiana R. B. 1-2 klas <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (data dostupu 20 zhovtnia 2024 roku).
  21. Typova osvitnia prohrama, rozroblena pid kerivnytstvom Shyiana R. B. 3-4 klas <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv> (data dostupu 20 zhovtnia 2024 roku).
  22. Kharko T. Ye. Samoostinka zdorovia shkolariv ta stan yikh rukhovoi aktyvnosti v umovakh suchasnykh vyklykiv navchannia: robota na zdobuttia kvalifikatsiinoho stupenia mahistra: spets.

014 – serednia osvita (biolohiia ta zdorovia liudyny) / nauk.
kerivnyk O. R. Dmytrotsa; Volynskiy natsionalnyi universytet
imeni Lesi Ukrainky. Lutsk, 2023. 80 s. [https://evnuir.vnu.edu.ua/
bitstream/123456789/23871/1/kharko_2023.pdf](https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23871/1/kharko_2023.pdf) (data dostupu 16
lystopada 2024 roku).

23. Cherpak Yu. V., Paziuk S. A. Navchannia fizychnoi kultury uchniv 5-6 klasiv za prohramoiu Novoi ukrainskoi shkoly. Dyv.: Paideia v dzerkali yevropotsentrychnykh transformatsii ukrainskoho kulturno-osvitnoho prostoru, 16-17 bereznia 2023 r., Ukraina. [https://elibrary.kubg.edu.ua/
id/eprint/46409/1/Y_Cherpak_SPaziukPv_DETUKOP_IPO.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46409/1/Y_Cherpak_SPaziukPv_DETUKOP_IPO.pdf) (data dostupu 30 zhovtnia 2024 roku).
24. Cherpak Yu. V. Osoblyvosti navchannia fizychnii kulturi uchniv pochatkovykh klasiv NUSh: vyklyky ta mozhlyvosti // Materialy V Vseukrainskoi nauково-praktychnoi internet-konferentsii «Realizatsiia v doshkilnii ta pochatkovii osviti pryntsyviv demokratii: zvazhenist, obiznanist, dosvid», 15 veresnia 2022 r. Kyiv. [https://elibrary.kubg.
edu.ua/id/eprint/43167/1/Y_Cherpak_RvDtPOPDZOD_IPO.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43167/1/Y_Cherpak_RvDtPOPDZOD_IPO.pdf) (data dostupu 30 zhovtnia 2024 roku).

Oleksandr Kocherha,

Candidate of Psychology Sciences, Associate Professor

Associate Professor of the Department of Preschool and Primary

Education of the Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko

Kyiv Metropolitan University,

ORCID ID: 0009-0008-1134-450X

Yuriy Cherpak,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Preschool and Primary

*Education of the Institute of Postgraduate Education of Borys Grinchenko
Kyiv Metropolitan University
ORCID ID: 0000-0002-7511-1237*

Svitlana Paziuk,
*Methodologist of the Department
of Preschool and Primary Education of the Institute of Postgraduate
Education of Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
ORCID ID: 0000-0003-0103-2197*

PECULIARITIES OF ORGANIZING MOTOR ACTIVITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Abstract. *The article shows the place of physical activity in human life and clarifies the harmful effects of a sedentary lifestyle on children's health, particularly primary school students. The results of scientific research prove a direct connection between health and active motor activity of people, indicate the negative impact of lack of physical activity, which leads to weakening of organs. The article highlights the importance of joint efforts of parents, class teachers, and Physical Education teachers in the development of psychomotor activity of a child as a significant factor in the development of their body. The aim of the article is to define the psychological and pedagogical ways of organizing the motor activity of primary school students by involving the potential of the child's psychomotor natural inclinations. Research methods: analysis of scientific publications and methodological sources on the research topic, observation, teacher surveys, standardized interviews and interpretation of their results, and generalization. Scientific novelty. The article determines the necessity of organizing the motor activity of primary school students in the context of implementing the provisions of the New Ukrainian School. It includes recommendations on the effective process of organizing the motor activity of prima-*

ry school students as a joint interaction of all participants in the educational process. *Conclusions.* The effective organization of the motor activity process of primary school students in the educational process, regardless of the educational subject, can significantly change the child's attitude toward their health by developing a stable desire for motor activity as an essential necessity. However, the ideas of teachers and parents about motor activity are only focused on Physical Education lessons. At the same time, the rest of the educational process remains outside the field of understanding the importance of motor activity for the successful development of younger schoolchildren. It is possible to overcome this by rethinking the importance of motor activity as a leading factor for the successful development of a child against the background of a total decrease in their motor activity and an increase in the negative phenomena of hypodynamia, enhancing the threats of obesity.

Keywords: health, motor activity, psychomotor skills, psychophysiology, Physical Education.